

Zadanie 21

W pewnej galaktyce spiralnej G2 o przesunięciu ku czerwieni $z_2 = 3.98$ zaobserwowano wybuch supernowej typu Ia o jasności absolutnej w zakresie widzialnym $M_V = -19.5$ mag. Średnicę galaktyki oszacowano na $d \approx 30$ kpc, a supernową zaobserwowano w jednym z jej ramion spiralnych. Tuż obok na niebie znajduje się inna, bardzo podobna galaktyka spiralna G1 o przesunięciu $z_1 = 3.53$. Dyski obu galaktyk są w przybliżeniu współpłaszczyznowe. Centrum galaktyki G1 okrąża planeta zamieszkaana przez obcą cywilizację. Orbita planety jest bardzo zbliżona do okręgu o promieniu $r \approx 9$ kpc i znajduje się w płaszczyźnie dysku galaktyki. Ekstynkcja międzygwiazdowa w zakresie widzialnym w obydwu galaktykach wynosi $A_V = 0.7$ mag/kpc.

Przypuśćmy, że w chwili gdy patrzymy na galaktykę G1, mieszkańcy tej planety zaobserwowali identyczny wybuch supernowej w galaktyce G2. To znaczy, że gdybyśmy mieli wystarczająco potężny teleskop, bylibyśmy w stanie zobaczyć, jak mieszkańcy tej planety właśnie obserwują tę supernową.

Jaki zakres wartości obserwowanej wielkości gwiazdowej supernowej mogą dostrzec mieszkańcy planety? Czy będą w stanie ją zaobserwować nieuzbrojonym "okiem" lub teleskopami? Przyjmij, że dla tego gatunku graniczna wielkość obserwowana to +10 mag, a teleskopy zwiększają tę wartość do +28 mag.

Przedyskutuj dodatkowe przyjęte założenia.

Wskazówki.

Prawo Hubble'a przestaje się sprawdzać przy z większych od około 0.60.

Przydatne może okazać się wyznaczenie zależności $H(z)$ stałej Hubble'a od przesunięcia ku czerwieni, tj. wartości stałej Hubble'a dla obserwatora żyjącego w momencie z .

Równanie Friedmanna we Wszechświecie zdominowanym przez materię barionową:

$$H^2 = \frac{8\pi G}{3}\rho,$$

gdzie H - stała Hubble'a (współcześnie $H_0 \approx 70$ km/(s·Mpc)), ρ - gęstość materii we Wszechświecie.

Do obliczenia jasności supernowej użyj odległości jasnościowej D_L , przy czym zachodzi

$$D_L = (1 + z)D,$$

gdzie z - redshift, a D - odległość do obiektu wyznaczona z prawa Hubble'a.

Autor: Aleksander Waczyński

Zadanie należy wysłać do godziny 23:59, dnia 25.02.2024

Każda strona powinna być podpisana numerem zadania, numerem strony rozwiązania oraz imieniem i nazwiskiem

Rozwiązania należy wysyłać na adres liga@almukantarat.pl, wpisując w temacie maila imię i nazwisko.